

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**  
Педагогічний факультет  
Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій



**СИЛАБУС**  
**НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ  
УЧИТЕЛІВ: ЗДОБУТКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКІЛЬНОЇ  
ОСВІТИ ЗА КОРДОНОМ**

»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)  
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»  
Спеціальність А3 Початкова освіта  
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри  
початкової освіти та освітніх інновацій  
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

| <b>1. Загальна інформація</b>   |  |
|---|--|
| <b>Назва дисципліни</b>   | Формування професійної компетентності майбутніх учителів: здобутки й перспективи шкільної освіти за кордоном |
| <b>Викладач (-і)</b>  | Ушневич С. Е..   |
| <b>Контактний телефон викладача</b>   | 050 924 28 45  |
| <b>Е-mail викладача</b>   | ushnevich.s@gmail.com  |
| <b>Формат дисципліни</b>  | Очний/заочний  |
| <b>Обсяг дисципліни</b>   | 3 кредити ЄКТС, 90 годин   |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>   |  |
| <b>Консультації</b>   | Щотижня  |
| <b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>   |  |
| <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Формування професійної компетентності майбутніх учителів: здобутки й перспективи шкільної освіти за кордоном» є дослідити специфіку та зміст навчального процесу в початкових класах у суботніх і недільних школах діаспори.</p>  |  |
| <b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>  |  |
| <p><u>Метою</u> є дослідження теоретико-практичних засад формування національної мовної особистості в українському шкільництві за кордоном.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення досвіду українського шкільництва початкової ланки освіти в зарубіжжі та виокремлення етапів розвитку української шкільної освіти за кордоном в умовах повномасштабного вторгнення (війни) в Україні.</p>  |  |
| <b>4. Програмні компетентності та результати навчання</b>   |  |
| <p><u>Загальні компетентності:</u><br/>ЗК – 1. Здатність реалізувати свої обов’язки і права як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України</p> <p><u>Фахові компетентності:</u><br/>СК – 1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.<br/>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров’язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.<br/>СК – 12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.</p> <p><u>Результати навчання:</u><br/>ПР – 01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.<br/>ПР – 02. Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та</p> |  |

|  |                          |                     |                          |
|--|--------------------------|---------------------|--------------------------|
| навчальних контекстах.<br>ПР – 03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних та етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.<br>ПР – 04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.<br>ПР – 11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.<br>ПР – 16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп. |                          |                     |                          |
| <b>5. Організація навчання</b>   |                          |                     |                          |
| Обсяг навчальної дисципліни  |                          |                     |                          |
| Вид заняття  | Загальна кількість годин |                     |                          |
| Лекції   | 2                        |                     |                          |
| семінарські заняття / практичні / лабораторні  | 8                        |                     |                          |
| самостійна робота  | 80                       |                     |                          |
| Ознаки навчальної дисципліни   |                          |                     |                          |
| Семестр  | Спеціальність            | Курс (рік навчання) | Нормативний / вибірковий |
|  | Початкова освіта         | 3 курс, 2 семестр   | Вибіркова                |
| Тематика навчальної дисципліни   |                          |                     |                          |
| Тема   |                          | кількість год.      |                          |
|  |                          | лекції              | заняття                  |
|  |                          |                     | сам. роб.                |
| <b>Модуль 1.</b>   |                          | 2                   |                          |
| Тема 1. Становлення і розвиток українського шкільництва в США.<br>1. Історичні засади створення суботніх та недільних шкіл.<br>2. Особливості функціонування шкіл українознавства в системі українознавчої освіти США у вихованні національної мовної особистості.<br>3. Проаналізувати виховний потенціал змісту навчальних програм і підручників українського зарубіжного шкільництва.<br>4. Дослідити освітні запити української шкільної освіти Америки в контексті дітей-біженців та вимушеної  |                          |                     |                          |
| Тема 2. Педагогічні засади рідномовної освіти українців діаспори<br>1. Особливості державного двомовного шкільництва в Канаді.<br>2. Посилення української освіти в Австралії  |                          |                     | 20                       |
| Тема 3. Українські школи у Великобританії<br>1. Проаналізувати досвід розвитку рідномовної освіти українців у західній діаспорі та можливості його екстраполяції в сучасних реаліях України<br>2. Історія створення першої української школи святої Марії в Лондоні  |                          |                     | 20                       |
| Модуль 2.<br>Тема 1. Українське шкільництво в Скандинавських країнах: Данія, Норвегія і Швеція.  |                          |                     | 20                       |

|   |  |   |    |
|---|--|---|----|
| Тема 2. Організація процесу навчання українських дітей-біженців у Східній Європі.<br>1. Східна Європа: подолання освітніх викликів в умовах вимушеної еміграції українців.<br>2. Освітні ініціативи для укр дітей в країнах Балтії. |  | 2 | 20 |
|   |  |   |    |
| <b>ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ.</b>  |  | 2 | 80 |

| <b>6. Система оцінювання навчальної дисципліни</b> |  |
|--|--|
| Загальна система оцінювання навчальної дисципліни  | <p>Залік, максимальна оцінка – 100 балів.<br/>Оцінка включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● <b>практичні заняття (40)</b> – усне опитування на практичних заняттях.</li> <li>● <b>індивідуальні завдання (40 балів)</b> – власна історія, що має на меті перевірити рівень теоретичних знань, практичних навичок створення історії.</li> <li>● <b>Контроль самостійної роботи (20)</b> контроль самостійної роботи.</li> </ul> <p>Загальна оцінка, яка максимально становить 100%, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.</p>   |
| Вимоги до письмових робіт                          | <p>Контрольна робота, що складається з теоретичного, практичного та творчого завдань, - 20 балів (теоретичне – 5 б., практичне – 5 б., творче - 10 б.).<br/>На заочній формі навчання пишеться за п'ять днів до завершення сесії.<br/><u>Критерії оцінювання контрольної роботи:</u><br/><u>Теоретичне питання (макс 5 балів):</u> повністю розкрито питання, визначено чітко терміни та поняття, наведено відповідні приклади.<br/><u>Практичне питання (макс. 5 балів):</u> повністю розкрито питання, що демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання<br/><u>Творче завдання (макс 10 балів):</u> власні інтепретації, роздуми та осмислення вивченого матеріалу<br/><u>Зразок контрольної роботи:</u><br/>1. Поняття бренд: визначення, історія виникнення.<br/>2. Опишіть кілька брендів тих марок, товарами яких ви користуєтесь.<br/>3. Особистий бренд у соцмережі: шлях до популярності чи загроза приватності?</p> |
| Семінарські заняття                                | <p>Оцінюється робота над тематичними розділами упродовж семестру за 5-бальною шкалою.<br/>Максимальна кількість балів (40) за практичні заняття розраховується електронним журналом <a href="https://webportal.pnu.edu.ua/">https://webportal.pnu.edu.ua/</a> автоматично.<br/>Критерії оцінювання усних відповідей на практичних заняттях:<br/>«відмінно» (5 балів) - зміст відповіді повністю відповідає питанню, думки викладаються логічно та послідовно, приклади доречні, висновки обґрунтовані. Знання та вміння використовувати лекційний матеріал та додаткову літературу. Власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.</p>  |

|   |   |
|---|---|
|   | <p>«добре» (4 бали) – зміст відповіді фактично відповідає окресленим питанням, приклади доречні, але не завжди чіткі та послідовні. Висновки не завжди обґрунтовані. Не завжди є власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.</p> <p>«задовільно» (3 бали) - зміст частково відповідає питанню, наведені приклади невдалі або не завжди є доречними, висновки практично відсутні. Немає власного бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності.</p> <p>«незадовільно» (2 бали) - зміст відповіді не відповідає питанню або відповіді немає взагалі. Порушення правил академічної доброчесності.</p>  |
| <p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>   | <p>Система оцінювання успішності передбачає три етапи контролю.</p> <p>Перший – це поточний контроль, який має на меті регулярно оцінювати розуміння та освоєння навчального матеріалу студентами з даного курсу. В рамках цього контролю оцінюється якість виконання практичних, творчих і пошукових завдань, які включають аудиторну і позааудиторну роботу, а також здатність усно або письмово відтворювати навчальний матеріал. Важливою частиною поточного контролю є перевірка.</p> <p>Критерії оцінювання самостійної роботи (макс. 20 балів): виконання зазначених завдань самостійної роботи у повному обсязі, враховується творчий підхід та оригінальність вирішення завдань.</p> <p>Другий етап – модульний контроль, призначений для оцінки ступеня засвоєння студентами певної частини навчального матеріалу, що формує окремий навчальний модуль. Під час модульного контролю студенти виконують контрольну роботу, яка включає різноманітні тестові завдання для перевірки їхньої теоретичної підготовки та їхню здатність вирішувати практичні завдання.</p> <p>Третім етапом є підсумковий контроль, який включає тестову перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу з курсу в системі дистанційного навчання. Студенти з низьким рівнем успішності (менше 50 б.) мають право перездати певні теми під час консультацій до початку талону №2.</p> |
| <p>Підсумковий контроль</p>   | <p>Формою контролю є залік, який виставляється автоматично е-журналом на останньому практичному занятті за результатами накопичення балів упродовж семестру.</p>  |
| <p><b>7. Політика навчальної дисципліни</b></p>   |   |
| <p><u>Письмові роботи:</u> виконуються студентами самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> списування під час контрольних робіт заборонено. Студенти мають дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 2)» <a href="https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf">https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf</a></p> <p><u>Відвідування занять:</u> відвідування занять є обов’язковим, пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються. Студенти, які не набрали 50 балів за результатами підсумкового контролю за талонами №2 і №3, мають право пройти цей курс повторно, відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)»</p> |   |

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають самостійно опрацювати навчальний матеріал і здати всі види контролю, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

[https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44\\_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylya-stefanyka.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylya-stefanyka.pdf)

Неформальна освіта регулюється «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)»

[https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33\\_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylya-stefanyka.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylya-stefanyka.pdf)



Студентам рекомендується пройти **курс SMM: фундамент**

За наявності сертифікату студент отримає додаткові 5 балів до загальної кількості балів.

#### 8. Рекомендована література

1. Відповідь світової спільноти на виклики COVID-19 в освіті (лютий-червень 2020 р.) : оглядове видання / упоряд.: О.І. Локшина, О.З. Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тименко, О.М. Шпарик ; [наук. ред. О.І. Локшина]. Київ : Авторитет, 2020. 36 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-0-4-2020-36>
2. Вороніна Т. Гендерна чутливість і гендерна культура. Освіта.ua, 2008. URL: <https://osvita.ua/school/method/1009/> (дата звернення: 15.12.2020). Всесвітній Освітній Форум-2015: Інчхонська Декларація «Освіта-2030». ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України, 2015. URL: <http://ipood.com.ua/novini/vsesvitniy-osvitniy-forum-2015--nchhonska-deklaraciya-osvita-2030/>
3. Глушко О. З. Базові терміни з проблеми трансформацій в освіті : погляди вітчизняних вчених. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія «Педагогіка». 2016. № 2(4). С. 10-13. Гриневич Л. М. Поняття «освіта», «розвиток освіти», «освітня політика» в сучасному науковому дискурсі. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2015. № 1-2(42-43). С. 14–19.
4. Джурило А. П., Глушко О. З., Локшина О. І., Маріуц І. О., Тименко М. М., Шпарик О. М. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США : монографія. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с. URL: [http://comparlab.org.ua/wpcontent/uploads/2021/06/monogr\\_transform\\_proc\\_shkil\\_osv\\_eu\\_usa.pdf](http://comparlab.org.ua/wpcontent/uploads/2021/06/monogr_transform_proc_shkil_osv_eu_usa.pdf) Джурило А. П. До питання «реформування» як однієї з ключових дефініцій у галузі освіти. Нові технології навчання : наук.-метод. зб. Київ : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. 2014. Вип. 82. С. 81–87.
5. Забезпечення якості загальної середньої освіти у провідних країнах Європи та США : Монографія / Л.Л. Волинець, А.П. Джурило, Г.С. Єгоров, Н.М. Лавриченко, О.І. Локшина, Б.Ф. Мельниченко, О.С. Оржеховська, О.О. Першукова, Н.В. Шеверун, О.М. Шпарик. За заг. ред. Локшиної О.І. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2014. 374 с. URL: [http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/comparlab\\_quality\\_full.pdf](http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/comparlab_quality_full.pdf)
6. Романюк С. З. Розвиток рідномовної освіти українців у західній діаспорі (XX – початок XXI століття) : монографія / С. З. Романюк. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. – 518 с
7. Ушневич С. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВИТИ ЗА

КОРДОНОМ В УМОВАХ ВІЙНИ // Всеукраїнська науково-практична конференція  
«Сучасні проблеми української освіти», присвячена пам'яті професора Василя Хруща.  
23 жовтня 2024 р. (Подано до друку).

**Доцент кафедри початкової освіти  
та освітніх інновацій**

**Ушневич С. Е.**